

[Bundvad.]

Som sagt er vi positivt indstillet overfor enhver tanke om fremme af produktion og samarbejde, men erfaringen har lært os, at vi ikke skal se bort fra, hvordan de faktiske forhold på arbejdsmarkedet nu engang er.

Det ærede medlem talte om en ny ånd, der skal fremtrylles. Jeg er ikke klar over, hvilken trylleformular det ærede medlem vil betjene sig af, men lovforslaget indeholder, såvidt jeg kan skønne, ikke denne formular.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard talte hårde ord om bagstræbet, der sidder til højbords indenfor arbejdsgiver- og fagforeningskredse, og sagde, at det må overvindes. Jeg synes, denne bemærkning er for generel. Det er mit indtryk, at man efterhånden i visse arbejdsgiverkredse har indset, at skal man fremme produktiviteten, må man i højere grad end tidligere tage hensyn til arbejderparten i produktionen. Kunne arbejdsgiverne i almindelighed komme til samme resultat, at en stigende produktivitet er nøje forbundet med det resultat, arbejderne får ud af deres arbejde, ville meget være nået, og det ville være at handle i den samarbejdsaftales ånd, som der er truffet bestemmelse om mellem de to hovedorganisationer.

Det er gode tegn, og det er glædeligt, at flere af erhvervslivets ledere nu offentligt står frit frem og understreger, at for såvidt der mellem virksomhederne og arbejderne på et rationelt grundlag er fastsat akkorder, kan arbejderne med fuld trykthed arbejde for at opnå en højere fortjeneste. Videre understreger man, at sådanne akkorder skal stå ved magt, selvom arbejderne fortjeneste stiger, og at satserne kun skal ændres, hvis der sker ændringer i den tekniske fremgangsmåde eller i de tekniske forudsætninger, men i så fald, siger man, må nye akkorder sættes på samme niveau som det, arbejderne var kommet op på. Det er min opfattelse, at kan der efterhånden aftalemæssigt med arbejdsgiverne opnås en sådan akkordgaranti, vil det være et stort plus for produktionen. Det er ganske klart, at den gamle arbejdsgivertaktik, hvorefter arbejderne, så snart de havde overskredet en vis løngrænse, blev stillet overfor kravet om nedsættelse af akkordpriserne, ikke har været heldig for produktionen. Jeg tror, man gennem dette system har lagt gift for produktionens fremgang.

Akkord- og bonussystemer har hidtil været meget vigtige midler til at fremme et stærkere initiativ hos den enkelte arbejder. Det er derfor uforklarligt, at man fra arbejdsgiverside under de sidst førte overenskomstforhandlinger nægtede at gå med til at indføre den bestemmelse i overenskomsterne, at en gang fastlagt akkord ikke måtte nedsættes, selvom arbejderne ved øget indsats kunne sætte fortjenesten i vejret. Centralorganisationen af metalarbejdere søgte ved overenskomstforhandlingerne at få en bestemmelse ind i overenskomsten om, at når ændrede produktionsmetoder eller lignende forhold nødvendiggjorde ændringer i de hidtil gældende akkordsatser, skulle der ved sagens behandling lægges vægt på, at de i virksomheden ansatte fik en rimelig andel i udbyttet af den øgede produktionseffektivitet, således som det er forudsat i aftalen om samarbejdsudvalg. Det var imidlertid ikke muligt at få en sådan bestemmelse gennemført. Vi må derfor regne med, at der vil være adskillige vanskeligheder at overvinde, før det synspunkt slår igennem, at en arbejder skal have lov til at beholde den merfortjeneste, han opnår ved øget indsats under arbejdet. Jeg beklager, at dette spørgsmål ikke har fundet en forstandig løsning; jeg tror, man derved kunne frigøre megen produktionskraft, som i dag er bundet.

Under udvalgsarbejdet i sidste rigsdags-samling kom der visse positive synspunkter til udtryk, bl. a. tanke om at skabe sociale fonde rundt om i vore virksomheder. Drøftelserne herom vil vi meget gerne have fortsat; det er en positiv linie. I det hele mener vi, at rigsdagen ikke bør lade noget forsøg uprøvet i retning af at støtte bestræbelser for en større produktion, som igen vil give basis for en stigende levestandard. Da vi opfatter det sådan, at forslagsstillerne har haft de samme tanker, giver vi tilsagn om en velvillig behandling af lovforslaget i det kommende udvalg.

Kryger: Som det allerede er nævnt af den højtærede arbejds- og socialminister, er dette lovforslag, som er fremsat af det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard m. fl., fuldtud det samme som det, vi behandlede i sidste rigsdagssamling, og som henvises til et udvalg. Der skulle af den grund egentlig ikke være nogen særlig anledning for mig til nærmere at uddybe mit syn på lovfors-